

ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

发现中国—中泰思想对话讲坛

中国道路的世界意义

เรียนรู้ประเทศจีน-เวทีแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างจีนไทย
เส้นทางการพัฒนาของประเทศจีนและความหมายทางสากล

■ 中方主讲人：张维为
 复旦大学中国研究院 院长 教授
 中国国家高级哲学社会科学理事
 题目：中国道路的世界意义
 วิทยากร ศ.จาง หุยหุย
 ผู้อำนวยการสถาบันจีนศึกษา มหาวิทยาลัยจ้อจ้อ
 กรรมการคณะกรรมการการคลังสองแห่งประเทศจีน
 หัวข้อ เส้นทางการพัฒนาของประเทศจีนและความหมายทางสากล

■ 泰方主讲人：素普希 塔纳唐 上将
 泰中战略研究中心主任
 题目：泰国眼中的中国发展
 วิทยากร พลเอก สุรสิทธิ์ อดิหวง
 ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน
 หัวข้อ มุมมองของไทยต่อการพัฒนาของจีน

■ 时间：2018年3月24日
地点：曼谷中国文化中心
 เวลา วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2561
 สถานที่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ณ กรุงเทพฯ

提供支持 / หน่วยงานสนับสนุน
 中国驻泰国大使馆
 สถาบันวัฒนธรรมต่างประเทศไทย

提供支持 / สื่อสนับสนุน
 中外文化交流
 CHINA THAI BRIDGED
 CULTURE EXCHANGE
 协办单位 “การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในต่างประเทศ”
 เว็บไซต์โครงการจีน (WWW.CHINACULTURE.ORG)

สรุปผลการจัดงานสัมมนาทางวิชาการ ครั้งที่ ๓ (พิเศษ) / ๒๕๖๑

เรื่อง “เส้นทางการพัฒนาของประเทศจีนและความหมายทางสากล”

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑

เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.

ณ ห้องนิทรรศการ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ

๑. วัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ“เส้นทางการพัฒนาของประเทศจีนและความหมายทางสากล” และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจระหว่างจีน-ไทย โดยศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ณ กรุงเทพฯ ได้ร่วมมือกับศูนย์การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย และศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) จัดงานบรรยายและสัมมนาวิชาการในวันเสาร์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑

๒. รูปแบบการสัมมนา

๒.๑ ท่านหลานซูหรง อุปทูตที่ปรึกษาฝ่ายวัฒนธรรมสถานทูตจีนประจำประเทศไทย ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ ได้แนะนำประวัติท่านศาสตราจารย์ จาง หุยหุย ซึ่งเคยทำหน้าที่เป็นล่ามให้ท่านเติ้งเสี่ยวผิง และผู้นำระดับประเทศของจีนอีกหลายท่านในช่วงกลางทศวรรษที่ ๑๙๘๐ และไปศึกษาจากประเทศต่างๆ กว่า ๑๐๐ ประเทศทั่วโลก ผลงานของศาสตราจารย์จางหุยหุย นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างใหญ่หลวง และเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๔ ท่านสี่จิ้นผิง ได้มอบหนังสือเรื่อง The China Wave ของศาสตราจารย์ จางหุยหุย ให้กับนายโรเบิร์ต โซลลิก (Robert Zoellick) ประธานธนาคารโลก และหนังสือเล่มนี้ยังได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับและตีพิมพ์เผยแพร่ในหลายประเทศทั่วโลก จากนั้นได้เรียนเชิญศาสตราจารย์ จางหุยหุย ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษามหาวิทยาลัยฟูตัน กรรมการสภาคลังสมองระดับสูงแห่งประเทศจีน บรรยายพิเศษในหัวข้อเรื่อง “เส้นทางการพัฒนาของประเทศจีนและความหมายทางสากล”

๒.๒ พันเอก ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล ได้เรียนเชิญพลเอก สุรสิทธิ์ ถนัดทาง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน บรรยายพิเศษเรื่อง “มุมมองของไทยต่อการพัฒนาของจีน”

๒.๓ การอภิปรายร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ฟัง ของศาสตราจารย์จาง หุยหุย พลเอก สุรสิทธิ์ ถนัดทาง และศาสตราจารย์จาง ซีเจิ้น (ศาสตราจารย์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าโครงการจีนศึกษา วิทยาลัยนานาชาติปริทัศน์มยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) โดยมีพันเอก ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน เป็นผู้ดำเนินรายการ

๒.๔ การบรรยายมีล่ามแปลแบบฉับพลันตลอดการสัมมนา ผู้บรรยายและผู้ฟังมีเครื่องมือการฟังล่ามแปลฉับพลัน

๓. เนื้อหาสาระที่สำคัญของการบรรยาย

๓.๑ ท่านหลานซูหรง อุปทูตที่ปรึกษาฝ่ายวัฒนธรรมสถานทูตจีนประจำประเทศไทย ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ ได้กล่าวเปิดงานและแนะนำแขกผู้มีเกียรติในงาน ได้แก่ รองผู้อำนวยการประจำศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ณ กรุงเทพฯ คุณสมยศ เลิศล้ำอง นายกเทศมนตรีเมืองเบตง จังหวัดยะลา ประธานสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย คุณกำพล เศรษฐภักดี นายกสมาคมนักธุรกิจยุคใหม่ไทย-จีน คุณบุญยงค์ ยงเจริญรัตน์ ประธานสมาคมนักธุรกิจปักกิ่งประจำประเทศไทย คุณไช่ หยงจวง นอกจากนี้ก็ยังมีผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยหลายท่าน เช่น ดร.ประพิณ

มโนมัยทิบูลย์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.พิชัย จันสุภริน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศาสตราจารย์
 จางซีเจิน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศาสตราจารย์วิทวัส ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดารัตน์ บรรเทากุล จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย นอกจากนี้
 ก็เป็นวิทยากรของเราคุณจาง เว่ยเว่ย ผู้อำนวยการสถาบันจีนศึกษา มหาวิทยาลัยฟู้ตัน และคณะกรรมการคลัง
 ปัญญาชั้นสูงแห่งชาติประเทศจีน และผู้อำนวยการศูนย์ยุทธศาสตร์ไทย-จีน พลเอก สุรสิทธิ์ ทัศนังคกุล และ
 ผู้มีเกียรติทั้งนักวิชาการจากจุฬาฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง
 วิทยาเขตกรุงเทพฯ วิทยาลัยปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ฯลฯ

แขกผู้มีเกียรติทุกท่าน เมื่อวันก่อนที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศจีนและ
 ที่ประชุมสภาที่ปรึกษาประชาชนแห่งประเทศไทยครั้งที่ 13 ได้ปิดฉากลงสดๆร้อนๆ เป็นการประชุมที่มี
 ความสำคัญ เป็นเส้นทางที่มุ่งสู่จีนยุคใหม่ เราจะมาเข้าใจหรือเรียนรู้เส้นทางอย่างไร เราได้รับเกียรติ
 จากศาสตราจารย์จาง หุยหุย ผู้อำนวยการสถาบันจีนศึกษา มหาวิทยาลัยฟู้ตัน คณะกรรมการคลังปัญญา
 ชั้นสูงแห่งชาติ ซึ่งท่านได้เคยเขียนบทความที่สำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมืองและเศรษฐกิจจีน โมเดลการ
 พัฒนาแบบจีนนิยมที่เทียบเคียงกับระบอบการปกครองต่าง ๆ นโยบายต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่าง
 แผ่นดินใหญ่กับไต้หวัน โดยอธิบายแนวคิดทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ มีผลงานที่ได้รับการตอบรับทางสังคม
 อย่างดี ซึ่งวันนี้ท่านจะพูดถึงความหมายของจีนในสากลที่จะมาบรรยายกับเรา และได้รับเกียรติจาก
 พลเอก สุรสิทธิ์ ทัศนังคกุล ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน ซึ่งท่านจะมาพูดถึงมุมมองของสังคมไทย
 ต่อการพัฒนาของประเทศจีน โดยตอนท้ายของการสัมมนาในวันนี้ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านจะ
 ร่วมกันเสวนาในมุมมองของไทยต่อการพัฒนาของประเทศจีน ในแง่ของคลังปัญญาของไทย ต่อไปขอเรียนเชิญ
 คุณจาง หุยหุย วิทยากรท่านแรกขึ้นบรรยายในหัวข้อเส้นทางพัฒนาของจีนและความหมายของสากล

๓.๒ ศาสตราจารย์จาง หุยหุยได้กล่าวขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ คุณหลานซูหิง และ
 ผู้มีเกียรติทุกท่าน ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่สละเวลามาฟังสัมมนาของเราในวันนี้ ซึ่งการสัมมนานี้
 เป็นผลจากการวิจัยในเรื่องวิถีการพัฒนาของจีน และจะมาขอร่วมแชร์ความเข้าใจของข้าพเจ้า ซึ่งระหว่าง
 บรรยายหากมีคำถามก็สามารถที่จะถามได้ตลอดเวลาทุกเมื่อ

นี่เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้ามาประเทศไทยตั้งแต่ปี ๑๙๘๓ เมื่อประมาณ ๓๕ ปีที่แล้ว
 ตอนนั้นรู้สึกว่ามีประเทศไทย ข้าพเจ้ารู้สึกตะลึง เพราะว่าข้าพเจ้ามาจากเซี่ยงไฮ้ เป็นเมืองที่เจริญที่สุดใน
 ประเทศจีน ตอนนั้นข้าพเจ้ารู้สึกว่ากรุงเทพฯ น่าจะนำการพัฒนาเซี่ยงไฮ้เกือบ ๒๐ ปี ได้เห็นทางด่วน
 เป็นครั้งแรก เห็นซูเปอร์มาเก็ตครั้งแรก ครั้งที่เห็นสนามบินที่สร้างอย่างสวยงาม สนามบินดอนเมือง
 เห็นร้านต่างๆที่สามารถเปิดถึงกลางคืนสามทุ่ม และยังสามารถเปิดต่อไป ซึ่งสภาพเหล่านี้ไม่ปรากฏ
 ในประเทศจีน และเราคิดว่า หลังจากที่มีการเปิดประเทศในปี ๑๙๗๘ ซึ่งข้าพเจ้ามาประเทศไทยในปี ๑๙๘๓
 ท่านตั้งเสียวงฝังได้มาเยือนไทยเป็นครั้งประวัติศาสตร์ ทั้งประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และญี่ปุ่น ซึ่งตอนนั้น
 ท่านตั้งเสียวงฝังบอกว่ารู้สึกตะลึงเหมือนกัน ไม่นึกว่าประเทศจีนหลังจากได้ผ่านความวุ่นวาย ช่วงการปฏิวัติ
 วัฒนธรรม ประเทศต่าง ๆ รอบด้านมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เลยเกิดแรงบันดาลใจให้ท่านตั้งเสียวงฝังต้องการ
 ที่จะพัฒนาประเทศจีนให้รวดเร็วขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของประเทศในรอบด้าน

เราอยากจะบอกว่าปีนี้ครบรอบ ๔๐ ปีที่เปิดประเทศและการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศจีน ถือว่ามีผลสำเร็จ เรียกว่าพลิกฟ้าดิน โดยจะพูดถึงผลการวิจัยของตัวข้าพเจ้า เราบอกว่าความหมายของการพัฒนาของจีนที่มีต่อทั่วโลก

ภูมิหลังของประเทศจีน ย้อนไปดูประวัติศาสตร์ เมื่อประมาณสองพันปีก่อน ประเทศจีนเป็นประเทศชั้นนำของโลกก็มีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าประเทศตะวันตกราชวงศ์หมิงในช่วงศตวรรษที่ ๑๕ เรือที่เจิ้งเหอเดินทางสำรวจโลกมีขนาดใหญ่กว่าเรือของโคลัมบัส นั้นหมายถึงกำลังของประเทศจีนใหญ่กว่าประเทศใดๆ ในโลก ตอนนั้นก็ไม่เคยมีการสร้างอาณานิคมที่จะใช้กำลังทหารไปบุก ประเทศจีนมีความเจริญก้าวหน้าและสันติ ในเรื่องของวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่น่าเหมือนกันในช่วงยุคต้น ประเทศจีนเริ่มประดิษฐ์เทคโนโลยีในการพิมพ์ เรามีตำราหย่งเล่อ เป็นชื่อตำราสารานุกรมกว่า ๒๐,๐๐๐ เล่ม ตอนนั้นไม่มีการพิมพ์ใช้เขียนทั้งหมด ขณะที่พระเจ้าเฮนรี กษัตริย์ของอังกฤษมีหนังสือนี้เพียง ๕ เล่ม มีความเหลื่อมล้ำทางวิชาการที่ห่างกันมาก

วอแตร์ นักปรัชญาแห่งฝรั่งเศสก็บอกว่าประเทศจีนเป็นชาติที่สุดยอด งดงาม อลังการ และประชากรมากที่สุด ซึ่งในยุคของวอแตร์ก็เป็นช่วงต้นของราชวงศ์ชิง เป็นช่วงที่มีความเฟื่องฟูมากที่สุด และเป็นประเทศที่มีความเป็นปึกแผ่น เจริญเฟื่องฟู ส่วนยุโรปก็ยังเป็นประเทศที่มีสงครามกลางเมือง สงครามระหว่างประเทศต่าง ๆ มากมาย ในยุคนั้นประเทศจีนเป็นเมืองที่เรียกว่า “Secular” คือรัฐกับศาสนาแยกจากกัน ขณะที่ยุโรปมีความผสมผสานกันและเป็นรูปแบบการปกครองที่ยุโรปนำไปศึกษา ขุนนางก็มีการสอบซึ่งใครสอบได้สูงสุดก็รับราชการในระดับสูง ซึ่งยุโรปไม่มี เป็นอะไรที่ปฏิวัติความรู้ของยุโรป แต่ว่าเนื่องจากสาเหตุต่างๆที่ประเทศจีนสู่ความถดถอยลง เพราะเมื่อก่อนประเทศจีนเป็นประเทศชั้นนำของโลกอันดับหนึ่ง ตอนหลังทำไมถดถอย ทางยุโรปมีสงครามกลางเมืองมากมาย ๓๐๐ กว่าประเทศจนลดลงเหลือ ๓๐ กว่าประเทศ คือ เรื่องไม่ตึกกลายเป็นเรื่องดี เรื่องดีอาจจะไม่ใช่ดีโดยตรง บางประเทศเกิดจากสงครามและความสามารถในการจัดการ ความสามารถทางการทหารแข็งแกร่ง

ประเทศจีนเป็นผู้ประดิษฐ์ดินประสิว เตียนใช้เป็นเรื่องสันติแล้ว วันตรุษจีนเราจุดประทัดจุดพลุกัน แต่ยุโรปนำไปใช้เรื่องทหารของการสู้รบ และสุดท้ายประเทศต่างๆก็เริ่มมาบุกจีนเกิดสงครามฝิ่น อังกฤษชนะประเทศจีน และมีการลงนามในสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมกับประเทศจีนนับพันฉบับ ประเทศจีนก็เหมือนถูกแยก นี่คือปี ๑๙๐๐ เกิดขบวนการอี่เหอถวน มีพันธมิตรแปดประเทศที่จะยึดกรุงปักกิ่ง หลังจากนั้นมีการฟื้นฟูประเทศจีน จะทำอย่างไรให้ชาติพันธุ์นี้แข็งแกร่งขึ้นมาใหม่ ปัจจุบันเรายอมรับ ดร.ซุนยัดเซ็น ผู้สถาปนาประเทศจีนยุคใหม่ ถือว่าเป็นบิดาแห่งจีนยุคใหม่ที่โค่นราชวงศ์ชิง แต่ก็มีปัญหาที่ยกเอาประชาธิปไตยแบบพรรคการเมืองหลายพรรคมาในประเทศจีน เลยเกิดปัญหาของการแบ่งแยกกันและขุนนาง จอมพลต่างๆ แบ่งแยกพื้นที่ทุกทาง กองทัพและขุนศึกต่างๆก็มีเบื้องหลังเป็นยุโรป เช่น รัสเซีย อังกฤษ ก็เกิดสงครามกลางเมืองเกิดขึ้นในประเทศจีน เราเคยเอารูปแบบของอเมริกามาใช้ในประเทศก็ประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว และผู้ที่สามารถถึงประเทศจีนฟื้นฟูขึ้นมาคือพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีผู้นำสามท่านหลัก คือ เหมาเจ๋อตง เต็งเสี่ยวผิง และสีจิ้นผิง

เหมาเจ๋อตง ปี ๑๙๓๕ ตอนนั้นมีสงครามกลางเมืองระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนและ
 จีนคณะชาติของเจียงไคเช็ค เลยมี่กระบวนการ long march ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องนำทัพเดินทางไปที่
 ส่านซี และเพื่อสร้างเป็นฐานที่มั่นสู้กับกองทัพญี่ปุ่น เหมาเจ๋อตงมีกองกำลังแค่ ๘,๐๐๐ คน แต่มีความเชื่อว่า
 สามารถชนะกับมหาอำนาจญี่ปุ่นได้ คำพูดคำหนึ่งที่คนจีนรู้สึกภูมิใจ ชาวจีนเรามี spirit มีความพร้อมที่จะสู้กับ
 ตัวเองขึ้นมา และมีขีดความสามารถที่จะขึ้นมาเป็นประเทศชั้นนำของโลกได้อีกครั้งหนึ่ง เราต้องเชื่อมั่นว่า
 อีก ๑๔ ปีถัดไป ญี่ปุ่นแพ้และจีนคณะชาติก็แพ้เหมือนกัน หนีไปอยู่ที่ไต้หวัน ในปี ๑๙๔๘ กองทัพของพรรค
 คอมมิวนิสต์จีนสามารถปลดปล่อยพื้นที่ทางเหนือของแม่น้ำแยงซีเกียง เหมาเจ๋อตงบอกว่าเราจะต้องปลดปล่อย
 ทุกแห่ง ปี ๑๙๔๙ ก็ข้ามแม่น้ำแยงซีเกียงและปลดปล่อยทางเหนือ และย้อนมองประเทศจีนที่สร้างประเทศ
 อย่างเป็นปึกแผ่นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก มิฉะนั้นก็จะเหมือนกับเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ที่ไม่สามารถฟื้นฟู
 เพื่องูกลับมาได้อย่างแท้จริง เพราะยังเป็นประเทศที่ยังแตกแยกอยู่

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่เคยเป็นล่ามอังกฤษให้ท่านเติ้งเสี่ยวผิง วันที่ ๑๕ สิงหาคม ในปี
 ๑๙๘๕ ท่านได้พบกับประธานาธิบดีมูกาเบแห่งซิมบับเว ซึ่งเป็นผู้นำฝ่ายซ้าย เขาเชื่อว่าการขับเคลื่อนปฏิรูป
 ในประเทศอาจจะทำให้ประเทศจีนกลายเป็นประเทศทุนนิยมไป เลยรู้สึกเป็นห่วงก็มากคุยกับเติ้งเสี่ยวผิง
 ท่านเติ้งเสี่ยวผิงก็บอกว่าเราเป็นประเทศสังคมนิยมเหมือนเดิม คือเป็นสังคมนิยมแบบจีนนิยม เป็นแนวทาง
 สุดท้ายที่จีนประสบความสำเร็จ ท่านใช้คำพูดของนักคอมมิวนิสต์จีน หรือใช้คำพูดทางสังคมศาสตร์หรือ
 รัฐศาสตร์ว่า ประเทศจีนจะไม่เป็นประเทศทุนนิยมอย่างแน่นอน อย่างแรกเรามีพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็น
 พรรคการเมืองที่เข้มแข็ง เป็นประเทศที่มีพลังทางการเมืองที่สามารถเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ของประเทศ
 ทั้งหมด และเราเป็นสินทรัพย์ส่วนรวมเป็นหลัก แต่ก็ต้องปรับตัวเป็นนักปฏิรูป รูปแบบอาจจะหลากหลายขึ้น
 เราว่าประเทศจีนนั้น ที่ดินเป็นของรัฐ แต่สิทธิในการใช้ระบบกลไกการตลาด นี่เป็นสิ่งที่ต้องแยกชัดเจน
 ปัจจุบัน เราเป็นประเทศที่ร่ำรวยหรือว่าถือครองสินทรัพย์ ๙๐ % ของคนจีนถือครองทรัพย์สินและ
 อสังหาริมทรัพย์ นี่เป็นการปฏิรูปทรัพย์สิน มูกาเบรู้สึกว่าจะน่าจะมีความเสี่ยง อาจจะกลายเป็นทุนนิยมไป
 เขาบอกว่าเพื่อนในโลกที่สามก็ยังคงคาดหวังว่าประเทศจีนยังคงเป็นประเทศสังคมนิยมต่อไป ตอนนั้นเติ้งเสี่ยวผิง
 รู้สึกโมโหเล็กน้อย บอกว่าเรายังมีจักรกลของประเทศที่สำคัญ คือ กองทัพ ถ้าหากว่าทิศทางสังคมนิยมเกิดการ
 เบี่ยงเบนทิศทาง เราสามารถปรับคืนเส้นทางได้ เราจะทำอย่างไรให้ประเทศสังคมนิยมจะปกป้องความเป็น
 ประเทศจีน ความเป็นเอกราช เราสามารถจะบอก No กับอเมริกาได้ มิฉะนั้นเราไม่สามารถมีเงินในยุคนี้ และ
 มีเรื่องราวเพื่อฟูและสำคัญในยุคนี้ เติ้งเสี่ยวผิงได้พบกับกอร์บาเชฟ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ในปี ๑๙๘๑
 สหภาพโซเวียตล่มสลายกลายเป็นรัสเซีย ประเทศจีนก็มีความคิดว่า สังคมนิยมหรือว่าจริงเงินแดงจะยืนหยัด
 ไปได้อีกนานเท่าไร วันนี้เราเห็นคำพูดของเติ้งเสี่ยวผิงวันนั้น และทัศนคติหลักๆ คือ ประวัติศาสตร์กำลัง
 อยู่ในรอยต่อที่สำคัญ นี่คือนโอกาสสำคัญของประเทศจีน เป็นสิ่งที่พิสูจน์ว่าการเดินทางหรือวิถีทางของสังคมนิยม
 จีนสามารถเดินต่อไปได้ ในปี ๑๙๘๑

จากที่โซเวียตล่มสลาย เติ้งเสี่ยวผิงก็ไปสำรวจทางใต้ของประเทศจีน เดินทางไปที่เซินเจิ้น
 ก็มีคำพูดหลายๆ คำซึ่งเป็นนโยบายสำคัญ คือ แนวทางสังคมนิยม ยึดในแนวทางที่จะปฏิรูป ยึดในแนวทางที่จะ
 พัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชน มิฉะนั้นผ่านไป ๒๐ ปี ในปี ๒๐๑๔ การประเมินความสามารถในการซื้อของ

ประเทศจีนจะเป็นประเทศที่มีขนาดทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นขนาดเศรษฐกิจด้านการค้าขายที่ใหญ่ที่สุด และมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ออกมาเที่ยวมากที่สุด มาประเทศไทยเยอะที่สุด และประเทศจีนมีชนชั้นกลางมากที่สุด ส่วนใหญ่ชนชั้นกลางก็มีทรัพย์สิน ปัญหาความยากจนส่วนใหญ่ก็จะได้รับการแก้ไข ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงประเทศจีนและเปลี่ยนแปลงโลกด้วย การผงาดขึ้นของประเทศจีนส่งผลต่อทั่วโลกอย่างแน่นอน

ยุคสีจิ้นผิง ๕ ปีที่ผ่านมา ในประวัติศาสตร์ของประเทศจีนที่สำคัญมาก มีทั้ง “Hard Power” มีการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เช่นในปี ๒๐๑๖ เราได้มีการซื้อพิพาทในทะเลจีนใต้กับฟิลิปปินส์ ซึ่งมีคนที่อยู่เบื้องหลัง ไปขอให้ศาลอนุญาโตตุลาการโลกมายุ่งเกี่ยว อเมริกาส่งเรือบรรทุกเครื่องบิน ๒ ลำมาเล่นแถวทะเลแถบนี้ ช่วงที่เกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน เดือนกรกฎาคมกองทัพจีนประกาศว่าเราจะจัดการซ้อมรบที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ในพื้นที่ทะเลจีนใต้ ทั้งกองทัพเรือทางใต้ มีทั้งกองทัพ Missile ที่พร้อม รวมถึงเรือบรรทุกเครื่องบินที่สามารถยิงเรือบรรทุก และมีผู้แทนของจีนบอกว่า อเมริกาส่งเรือบรรทุกเครื่องบินมาอีก ๑๐ ลำเราก็ไม่กลัว นั่นเป็นการต่อกลอนหรือการเผชิญหน้ากันด้านการทหารที่ใหญ่ที่สุด หลังจากสงครามเวียดนาม ถึงวันที่ ๒ กรกฎาคม เรือบรรทุกเครื่องบินของอเมริกาก็เล่นไปทางอื่น ไปทางฟิลิปปินส์ นี่เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง คือ อเมริกาอยากจะใช้กลไกเข้าไปแทรกแซงทางการทหาร ก็จะไปขีดขวางการพัฒนาของประเทศจีนซึ่งไม่ประสบความสำเร็จได้แน่นอน โอกาสที่สหรัฐฯ จะชนะนั้นน้อยมาก พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นพรรคที่เกิดขึ้นจากการสู้รบและน้อยมากที่จะมีประเทศไหนที่จะ No กับสหรัฐฯ นั่นเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับประเทศจีน

“Soft Power” สีจิ้นผิงบอกว่า เราจะสร้างโลกที่มีความเชื่อมโยงกับทุกอย่าง ใครดีก็จะดีพร้อมกัน ถ้าใครแยก็จะแยพร้อมกัน เราจะเฟื่องฟูไปพร้อมกัน แล้วก็จะมียุทธศาสตร์ “one belt one road” ซึ่งไม่เหมือนกับยุโรป เพราะเป็นความร่วมมือแบบ win-win จะร่วมคิดร่วมสร้าง ร่วมแบ่งปัน นี่เป็นสิ่งที่ปฏิบัติในยุคสีจิ้นผิง ในปีที่แล้วการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ ๑๙ ก็มีการพูดถึงแนวความคิดการพัฒนาแบบจีนนิยมภายใต้แนวคิดของสีจิ้นผิง

แนวคิดของสีจิ้นผิงด้านเศรษฐกิจจะมีแนวคิดง่าย ๆ อย่างแรกคือ ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจ (people center) เป้าหมายของการพัฒนา คือ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้ความสุขจากตรงนี้ เราสามารถที่จะเทียบอย่างทรมัปของสหรัฐฯ เช่น การประกาศ sanction เหล็กและอลูมิเนียมของจีน ซึ่งจะช่วยปกป้องอุตสาหกรรมเหล็กกล้าของสหรัฐฯ เป็นผลประโยชน์ของคน ๑๕๐,๐๐๐ คน ถ้าไม่นำเข้าจากประเทศจีนหรือที่อื่น ราคาเหล็กกล้าและอลูมิเนียมอื่น ๆ จะสูงขึ้น ส่งผลต่อผลประโยชน์ของ ๑,๕๐๐,๐๐๐ คนซึ่งทรมัปไม่สนใจ เพราะการลงคะแนนเสียงให้กับทรมัปคือจำนวนคนน้อยแต่ก็จะมีพลังที่กำหนด เขาไม่สนใจในล้านกว่าคน เอาแค่ผลประโยชน์ของหนึ่งแสนห้าหมื่นคน เพราะฉะนั้นรูปแบบเศรษฐกิจที่นำโดยผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเกิดการแตกแยกของประเทศชาติ เป็นรูปแบบการพัฒนาของสหรัฐฯ

รูปแบบการพัฒนาของสีจิ้นผิง คือให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางที่สำคัญ และคุณภาพมีหลายด้าน ปริมาณของประเทศจีนใหญ่ที่สุด แต่สีจิ้นผิงต้องการ GDP ที่มีคุณภาพ เช่นในปัจจุบันผลิตด้านการเกษตร

เช่น ข้าว ผลไม้ เราสามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้ แต่ว่าชนชั้นกลางของจีนมากขึ้น เราต้องการสินค้าเกษตรที่ Green เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ความต้องการไม่เพียงพอ ดังนั้นต้องปรับโครงสร้างเพราะความต้องการใหญ่ มาก ตอบสนองความต้องการ คือต้องมี Supply Chain ที่มีคุณภาพ ต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ๕ ปี ที่ผ่านมา เศรษฐกิจจีนมุ่งไปสู่คุณภาพของการพัฒนา

ด้านที่สามคือเราจะไปเน้นการพัฒนาวิทยาศาสตร์ ด้านอุตสาหกรรม ในยุคอุตสาหกรรมก็จะมียุคแรก คือ ๑.๐ เป็นเครื่องจักรไอน้ำ ต่อไป ๒.๐ ก็เป็นเครื่องจักรอัตโนมัติ ๓.๐ เป็นเทคโนโลยีไอทีสารสนเทศต่างๆ ซึ่ง จีนก้าวข้ามจากยุค ๑ ๒ ๓ ตอนนี้อยู่ในยุค ๔ ไม่ว่าจะเป็น Internet plus AI หรือ Big Data ซึ่งภาคส่วนตรงนี้ จีนสามารถก้าวขึ้นไปเป็นผู้นำของโลก ในหลายๆภาคส่วน ประเทศจีนจะเป็นผู้นำโลกและนำสหรัฐ ประเทศ จีนบอกว่าเราเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ เช่น รถไฟความเร็วสูง WeChat หรือ Alibay หรือการช้อปปิ้ง Online หรือว่าจักรยานแชร์เป็นต้น ซึ่ง ๔ ด้านจีนจะนำโลก

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ในปี ๒๐๑๖ ได้ไปแสดงปาฐกถาที่ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และบริษัทอาลีบาบา ซึ่งได้จัดเทศกาล Shopping Festival มียอดจำหน่ายสูงมากในวันเดียว ธุรกิจเป็นลักษณะผสมผสานระหว่าง เอกชนและรัฐวิสาหกิจ และกลไกรัฐและเอกชนที่ผสมผสาน อาลีบาบาสำเร็จอย่างมาก และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงข่ายรถไฟ ทางด่วน มีถนนไร้ฝุ่น ครอบคลุมการใช้ไฟฟ้า ๑๐๐ % และการสื่อสารโทรคมนาคม 4G ดีกว่าสหรัฐ และมุ่งสู่ 5G แล้ว รัฐเป็นผู้ลงทุน ประเทศจีนก็เป็นประเทศชั้นนำของโลก ในยุคของ big data จะเป็นชั้นนำของโลกเพราะคนเราเยอะ ข้อมูลเยอะ และ 5G ยกตัวอย่างง่ายๆ สิ่งที่เราเคยบอกว่าการประชุม สมัชชาใหญ่ ผู้แทนราษฎร และสภาที่ปรึกษาเรามีการทำรายงาน เช่น สูตรเกี่ยวกับเทคโนโลยีระดับสูง การพัฒนาที่ต่ำและลดสินค้าลง ป้องกันสภาวะฟองสบู่ นวัตกรรมใหม่เข้าไปใช้การปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เพื่อปรับ โครงสร้าง ปัจจุบัน Mobile Payment ของประเทศจีนสูง ๖๐ เท่าของสหรัฐ ซึ่งจะเห็นว่าผลงานชัดเจน การปฏิรูปเศรษฐกิจ การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ ประเทศจีนมีการปฏิรูปทุกวัน อย่างเช่นโทรศัพท์มือถือ ทุกอย่าง ทำได้หมด สามารถสั่งอาหาร จองตั๋วเครื่องบิน ดูเนื้อหาต่างๆ ใช้เวลาสั้น ๆ

ที่นี้จะต้องเข้าใจว่าอะไรคือพรรคคอมมิวนิสต์จีน คือ ในสื่อของตะวันตกมักจะบอกในทางแง่ลบของ พรรคคอมมิวนิสต์จีน ในวันนี้ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญจีนข้อแรก คือ ประเทศจีนเป็นประเทศสังคมนิยม สิ่งแรกที่สำคัญคือ นำโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีน สิ่งที่จะอธิบายคือพรรคคอมมิวนิสต์จีนไม่เหมือนกับพรรคในยุโรป คือ พรรคการเมืองจะเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ส่วนหนึ่งของสังคม ก็เกิดการแข่งขันกัน แต่ประเทศจีนไม่เคยเกิดขึ้นเลย ตั้งแต่ประวัติศาสตร์ก็เป็นผลประโยชน์ในภาพรวม ประเทศจีนเป็นประเทศที่ใหญ่ มีอารย ธรรมเหมือนกับร้อยละประเทศที่ถูกบูรณาการเข้ามาเป็นประเทศ ถ้าใช้รูปแบบการปกครองแบบยุโรปก็จะมี หลายพรรค สุดท้ายประเทศก็ถูกแบ่งแยก ในปี ๑๙๑๙ เคยใช้รูปแบบแบบนี้มาก่อนแต่ไปไม่รอด และสองพันปี ก่อนมีรูปแบบในการปกครอง มีภูมิปัญญาในการปกครองที่มีเอกภาพเดียวกัน เป็นพรรคมาโดยตลอด จีนนำ

ยุโรปมานานและเป็นประเทศชั้นนำและเฟื่องฟูก่อนยุโรปมานาน และผู้นำไม่ใช่เกิดจากการเลือกตั้งแต่เป็นการคัดเลือก เช่นสอบ ปัจจุบันก็ยังใช้ ดังนั้น พรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคที่เป็นตัวแทนของผลประโยชน์รวมของชาติ ในปี ๑๙๙๒ เกิดความขัดแย้งภายในประเทศ ซึ่งเด็งเสี่ยวผิงบอกว่าภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนไม่สามารถโค่นล้มได้ เพราะเกิดขึ้นจากการที่ต่อสู้กันมา ๒๒ ปี โดยการสู้รบและเคຍรบกับสหรัฐในสงครามเวียดนามและสงครามเกาหลี ถ้าไม่มีการสนับสนุนโดยประชาชน พรรคคอมมิวนิสต์ก็ไม่สามารถอยู่ได้จนมาถึงทุกวันนี้

รูปแบบหรือแนวทางที่อธิบายชัดเจนง่ายๆ คือ โมเดลจีน เส้นทางจีน ด้านเศรษฐกิจเป็นแบบผสมผสาน อาจจะไม่ใช้รูปแบบที่สมบูรณ์แบบ ก็มีปัญหา แต่เราจะต้องมีการปฏิรูป ต้องพัฒนา แต่ถ้าเลือกรูปแบบแบบยุโรปหรืออิสระเกินไป คือ เราชนะชาติและไม่สามารถแข่งขันได้เลย ความจริงที่ง่ายที่สุดคือ สหรัฐก็ดี ยุโรปก็ดี ประเทศส่วนใหญ่ คนส่วนใหญ่ ๗๐-๘๐ % ของประชากรทั่วไปใน ๒๐ ปีที่ผ่านมา สภาพคุณภาพชีวิตก็ไม่ได้พัฒนาอย่างดีขึ้น ประเทศจีน ๔๐ ปีก่อน หลายคนไปอยู่ต่างประเทศ ไปเป็นประชากรในต่างประเทศ แต่คนที่อยู่ในเซี่ยงไฮ้รวยกว่าคนที่อยู่ในอเมริกา มีการพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ

ด้านภาคสังคม เป็นการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งจะต้องมีพรรคที่แข็งแกร่งอย่างพรรคคอมมิวนิสต์ หากไม่มีพรรคที่เข้มแข็งก็จะแย่ ขาดเสถียรภาพ เกิดสงครามกลางเมือง ถ้าเป็นเช่นนั้นจีนจะเกิดขึ้นไม่ได้ สังคมและรัฐบาลจะมีปฏิสัมพันธ์กันที่ดีกัน และรัฐบาลก็จะแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนอย่างรวดเร็ว ซึ่งสภาก็จะมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและการแก้ไขปัญหา เช่น การคอร์รัปชั่น ปัญหาความยากจน ซึ่งจะต้องถกและพูดเป็นประเด็น และหาวิธีการแก้ไข ดังนั้นจีนจึงมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วมากที่สุด และมีวิธีในการแก้ไขปัญหา ในด้านการเมืองจะใช้การเลือกตั้งและคัดเลือก คณะกรรมการการเมือง ๗ คน มีอย่างน้อยต้องเป็นมือหนึ่งของมณฑลอย่างน้อย ๒ สมัย เพราะหนึ่งมณฑลของจีนอย่างน้อยจะต้องเคยปกครองคนจำนวนมาก ดังนั้นการเลือกตั้งและคัดเลือกอาจไม่สมบูรณ์แบบแต่ก็มีการปรับปรุง ซึ่งถ้าหากเปรียบเทียบกับสหรัฐนั้น อาจจะเป็นเรื่อง

จีนจะผงาดอย่างไร? ในความเข้าใจของเราอาจจะไม่เหมือนภาครัฐ รัฐบาลค่อนข้างถ่อมตน และการพัฒนา ๔๐ ปี ทำให้เป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับสองของโลก แต่ก็ยังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาอยู่ GDP ยังต่ำอยู่ ตอนนี้ประมาณ ๙,๐๐๐ US ดอลลาร์ เมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่พอไปสำรวจวิจัยแล้วจะพบว่ายังไม่ค่อยเข้าใจ ดังนั้น จึงเอาเซี่ยงไฮ้กับนิวยอร์กมาเทียบกัน เพราะสองเมืองนี้เป็นเมืองที่เจริญที่สุดของสองประเทศ เรามาดูสามวิธีซึ่งดูในสถิติ GDP world capita นิวยอร์กสูงกว่าเซี่ยงไฮ้ ๔ เท่า แต่ดัชนีทางสังคม คนในเซี่ยงไฮ้ทุกคนมีบ้าน ถือครองทรัพย์สินของชนชั้นกลางสูงกว่านิวยอร์ก อายุคนเฉลี่ยคนเซี่ยงไฮ้สูงกว่านิวยอร์ก ๔ ปี สภาพสังคมและอาชญากรรม เซี่ยงไฮ้เป็นเมืองที่ปลอดภัยกว่า และประชากรในเซี่ยงไฮ้มอง

อนาคตของเมืองซึ่งมองในแง่ดีกว่า และอธิบายว่าถึงแม้ว่า GDP เติบโตแล้วเป็นแค่หนึ่งส่วนสี่ของนิวยอร์ก แต่ดัชนีทางสังคมที่ประชาชนให้ความสำคัญที่สุดดีกว่า หมายถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองดีกว่า

อีกแง่หนึ่งคือการวิเคราะห์การคำนวณ GDP อาจจะมีปัญหา วิธีการในการคำนวณระหว่างจีนกับสหรัฐแตกต่างกัน ซึ่งรู้สึกว่าเป็นการประเมินที่ต่ำเกินไปอย่างมาก การวิเคราะห์ GDP ของประเทศจีนเป็นภาคอุตสาหกรรมหรือภาคบริษัทขนาดใหญ่ในระดับหนึ่ง ร้านโชวห่วยหรือรถเข็นถูกคำนวณใน GDP หมดเลย แต่ของประเทศจีน ร้านโชวห่วยและร้านรถเข็นเราไม่คำนวณ กิจกรรมในชนบทเราไม่นำมาวิเคราะห์ และ Informal Sector เราไม่นำมาเป็นปัจจัยในการคำนวณ GDP เราจะเน้นว่าเราใช้ GDP ของเมืองหนึ่ง เช่น เชียงไฮ้ หรือเขตหนึ่งของเชียงไฮ้มาคำนวณ GDP ใหม่แบบอเมริกาคงมีผลออกมาไม่เหมือนกัน เมื่อเป็นความคิดเห็นของตนซึ่งคนอื่นอาจจะไม่เห็นด้วย มิฉะนั้นก็คงจะไม่เห็นความแตกต่างมากขนาดนี้ ดัชนีทางสังคมดีมาก แต่เฉลี่ยกับประชากรและความสามารถในการแข่งขันของเมือง และการวิเคราะห์ดัชนีความสุขของประชากรไปวิเคราะห์ใน GDP คือประเทศจีนถ้าไม่ใส่เข้าไปจะดีมาก ถ้าใส่เข้าไปก็จะลดลงมา เดียวนี้นักวิชาการบอกว่านี่เป็นตัวเลขของ UN ของ IMF แต่ว่าจริงๆต้องดูว่าความจริงมันไม่ใช่ เราทำดัชนีสังคมและมาทำดัชนีเพื่อที่จะดูว่าพัฒนาไปถึงขั้นไหนบ้าง เป็นสิ่งที่ทีมของเราทำการวิจัยสิ่งนี้อยู่

เรามาดูการเทียบเคียงสินทรัพย์ของชนชั้นกลางในปี ๒๐๑๐ ตอนนั้นในประเทศจีนมี ๖.๖๕ US ดอลลาร์ คือตัวเลขตัวนี้ถือว่าเป็น ๕๐% แต่ตัวเลขตัวนี้ในการพัฒนาของประเทศจีน ปักกิ่ง เชียงไฮ้ ประชากรประมาณ ๓๐๐ ล้านคน ในส่วนของพื้นที่ตรงนี้ ถ้าในเชียงไฮ้ก็ถือว่าเป็นกลุ่มคนยากจน อย่างเช่นครอบครัวหนึ่งมีสามคน ประชากรมีสินทรัพย์สุทธิต่อคนก็ประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ US ของอาร์แอนด์บีก็ประมาณน้อยกว่านี้ ถ้าต่ำกว่านี้คุณสามารถขอบ้านที่ได้รับการสนับสนุนการซื้อบ้านจากรัฐ ซึ่งตรงนี้ก็มาเทียบกับพื้นที่ทุรกันดารที่พัฒนาแล้วเมื่อเทียบกับอเมริกา คือเราตกต่ำกว่าเขา ในส่วนของการวิเคราะห์ด้านชีวิตความเป็นอยู่ เราจะมาดูว่าประเทศพัฒนาไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เรามาดูดัชนีตรงนี้ เราอาจจะสามารถที่จะเอาผลสำรวจประชามติ ซึ่ง ๙๐% ของประชากรประเทศจีนเชื่อว่า ประเทศเดินไปในทิศทางที่ถูกแล้ว อเมริกา ๓๔% ฝรั่งเศส ๑๑ %

เราเคยไปทำงานอยู่ที่ฝรั่งเศส ๒๐ ปีที่ผ่านมาไม่ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงอะไรเลย และรูปแบบของตะวันตกมีปัญหาอะไร เราเห็นว่าอังกฤษมีการลงประชามติ Brexit เราคิดว่าเป็นการตัดสินใจที่โง่มาก ว่าสหภาพยุโรปเป็นคู่ค้าที่สำคัญของอังกฤษ และไปทำการลงประชามติที่จะออกจากยุโรปซึ่งคิดว่าระบอบของยุโรปมีปัญหาบกพร่อง เป็นสมมติฐานว่าคนทุกคนลงคะแนนด้วยความชาญฉลาดอย่างแท้จริง คือการวิเคราะห์ทางสังคม คือคนอยู่ในสภาวะที่ใช้เหตุผลและไม่ใช้เหตุผล และมีปัจจัยเรื่องของเงิน อย่างเช่นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐ และการมีสื่อใหม่อย่าง twitter facebook นั้นหมายถึงอะไร คือเขาสามารถควบคุมความคิดเห็นของประชาชน อย่างเช่น Facebook Scanner เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สามารถให้ได้ข้อมูลห้า

สิบล้านคน รู้ว่าเป็นนิสัยอย่างไร ชอบอะไร และสามารถยิงโฆษณาชัดเจนแม่นยำ เข้าทุ้มลงไป เช่นทุ้มโฆษณาว่าทรัมป์ดีอย่างไร นั่นเป็นการโฆษณาอย่างแม่นยำ เป็นเป้าหมายที่จะทำให้คนๆหนึ่งตัดสินใจอย่างชาญฉลาดด้วยเหตุผล เช่น การลงมติ Brexit คนอังกฤษพบว่าเราจะต้องออกจากสหภาพยุโรปแล้ว ซึ่ง google ก็ไปสำรวจการทำประชามติ คนอังกฤษค้นหามากที่สุดคือ อะไรคือ EU และ EU คืออะไร ตอนนี้อย่างไรไม่รู้เลยว่าจะไปลงคะแนนเพื่ออะไร ข้อที่สอง Absolute Right คืออำนาจเป็นสิ่งที่ยุโรปกลัวมากกว่าถ้าอังกฤษออกจากยุโรป ประเทศอื่นอาจจะทำตาม แต่อังกฤษบอกว่านี่เป็นสิทธิ์ของเราที่ไม่สามารถขัดขวางเราได้ เราต้องการแสดงออก สุดท้ายเรื่องใหญ่ในขณะนี้คือ เราใช้วิธีการลงคะแนนเสียง process เป็นสิ่งที่มีคุณภาพที่สุด คือ process ที่ถูกต้อง ผลก็ถูกต้อง ตรงนี้เป็นขั้นตอนที่ง่ายที่เปลี่ยนไป และเราก็ได้คุยกับนักวิชาการอังกฤษ การวิเคราะห์อีก ๑๐ ปีข้างหน้าว่า ประเทศจีนจะเดินไปถึงไหน แต่ว่านักวิชาการของอังกฤษ ก็ประเมินไว้ ๒๐ ปีข้างหน้าว่าอังกฤษจะเป็นอย่างไร ซึ่งก็ไปสำรวจว่า ลอนดอน ไอร์แลนด์ ก็อยากเป็นประเทศหมดเลย เพราะนี่เป็นศตวรรษที่ ๒๑ แล้ว

การลงประชามติที่เหมือนเป็นประชาธิปไตยที่สุดแต่คิดว่ามันล้ำสมัยที่สุด เมื่อก่อนในกรีซคนสองหมื่นคน ประชากรไปทำประชามติตอนนี้ได้ แต่ตอนนี้เศรษฐกิจ สังคม วิชาการ มันมีความซับซ้อนมากขึ้นขนาดนี้ เรื่องของประเทศชาติที่ไม่รับผิดชอบต่อชะตากรรมของประเทศเลย เป็นรูปแบบที่คิดว่าน่าจะเป็นไปไม่ได้ ในแนวคิดของยุโรปคือประชาธิปไตยหรือไม่ใช่เผด็จการก็เป็นประชาธิปไตยนั้นก็ผิด การวิเคราะห์โครงสร้างนั้นไม่ต้องเปลี่ยน คือ Good Governor หรือ Bad Governor ถ้าจะแบ่งสองส่วนของสองรูปแบบแบบนี้ Good Governor อาจจะเป็นรูปแบบของยุโรป ซึ่งจัดการได้ดี แต่ไม่ใช่รูปแบบของจีน แต่ Bad Governor เราสามารถยกตัวอย่างจากการไปสำรวจ ๑๐๖ ประเทศ เราสามารถยกตัวอย่างประเทศไหนบ้าง เช่น อัฟกานิสถาน เฮติ ลิเบีย กรีซ หรือไอร์แลนด์ คือบริการจัดการไม่ดี คือเป็นประชาธิปไตยหมดเลย แต่รัฐบาลที่ดีสามารถที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบตรงนี้ไปแล้ว

ความหมายของการพัฒนาประเทศจีนในความหมายสากล เรามีกฎมาตรฐาน ๔ ประการของประเทศจีน

ข้อหนึ่ง เรามีพลังของด้านการเมืองที่เป็นตัวแทนของผลประโยชน์ของประชาชนทั้งหมดหรือเปล่า ซึ่งพรรคการเมืองมีโอกาสที่จะชนะมาก มิฉะนั้นก็จะเป็นประเทศที่แบ่งแยก

ข้อสอง เราต้องมีบทบาทด้านการตลาดกับบทบาทของรัฐ คือ ในยุคศตวรรษที่ ๒๑ จะใช้กลไกของรัฐอย่างเดียวไม่ได้ และใช้กลไกตลาดอย่างเดียวไม่ได้ จึงต้องผสมผสานกันเป็นอย่างไรดี

ข้อสาม คือ ชีตความสามารถในการปฏิรูป มีชีตความสามารถในการแก้ไขข้อผิดพลาดตัวเองได้หรือไม่ ตลอด ๔๐ ปีที่ผ่านมาประเทศจีนปฏิรูปทุกวัน จะเห็นว่ามีพัฒนาอย่างมาก สหรัฐมากกว่าจะปฏิรูปยากมากยุคโอบามา คือ Change แต่เปลี่ยนอย่างเดียวคือ สวัสดิการและ Obama Care แต่ทรัมป์ขึ้นมาก็ยกเลิกไปแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงเลย

ข้อสุดท้ายคือ ทำอย่างไรให้ประเทศมีเสถียรภาพภายในและมีเอกราชต่อภายนอก การมีเอกราชเป็นสิ่งที่สำคัญมาก มิฉะนั้นสหรัฐอเมริกาจะทำอะไร อยากจะบีบอะไรก็ได้ เรามีศักยภาพมีสิทธิ์บอก No กับสหรัฐ ถ้าเราไม่สิทธิ์ตรงนี้เราก็ไม่มีเงินที่ผงาดขนาดนี้

นิตยสาร Time บอกว่าประเทศจีนชนะแล้ว (China Won) ประเทศไหนที่จะลงทุนหรือจะพัวพันขึ้นต่อประเทศจีนถือว่าดีที่สุด...

๓.๓ พลเอกสุรสีห์ ทัศนดาง (ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน) บรรยายมุมมองของไทยต่อการพัฒนาของจีน ขออนุญาตเรียนว่าสิ่งที่จะพูดต่อไปนี้อาจจะไม่ทั้งหมด แต่จะเป็นส่วนหนึ่งและในความเห็นร่วมของพวกเราต่อการพัฒนาของจีน ทุกคนเห็นพ้องกันแล้วว่าทำไมจีนพัฒนาอย่างยั่งยืนและรวดเร็วเหลือเกิน ขอขอบคุณท่านผู้แนะนำ ขอขอบคุณศูนย์วัฒนธรรมจีนแห่งกรุงเทพ ฯ ที่ได้จัดงานนี้ขึ้น เพราะนี่คือเวทีที่คนหลากหลายรุ่นเข้าร่วม หลากหลายความคิดในการพัฒนาร่วมกัน

ผมมองประเทศจีนในฐานะนายทหารของไทยที่มีโอกาสไปศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันประเทศของจีน ผมเชื่อว่าสิ่งที่จะพูดดังต่อไปนี้ คือสิ่งที่ได้รู้ถึงภาพรวมของนโยบายจีนจริงๆ และยังมีความสำคัญต่อโลก ซึ่งคิดว่าน่าจะมีผลกระทบต่อกันมากในเชิงความท้าทาย เพราะเนื่องจากผู้ใหญ่นบ้านเรามีความเข้าใจจีน แต่จีนรู้สึกไม่แน่ใจเหมือนกันว่าทำไมไทยต้องฟังฟังในเรื่องเศรษฐกิจการค้ากับสหรัฐอเมริกา ทั้งๆ ที่ไทยมีส่วนการค้ากับสหรัฐอยู่ไม่กี่เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่กับจีนนั้นมีมูลค่ามากกว่ามาก นั่นเป็นคำถามที่ดีมาก เป็นสิ่งที่เราต้องคิด เพราะอะไรจีนต้องคิดกับไทยเช่น และแม้ไทยเรามีความสัมพันธ์ด้านการทหารกับสหรัฐฯ อยู่ แต่ทั้งๆ ที่จริงๆ ไม่ได้เป็นพันธมิตรในลักษณะที่มีข้อผูกมัดในการใช้กำลังร่วม แต่ก็เป็นเรื่องที่จีนสงสัย

Perception/ มุมมองที่เข้าใจกันมาก คือทุกวันนี้ความสัมพันธ์ไทย-จีน ด้านความมั่นคงแข็งแรงขึ้นมาก ความสัมพันธ์ในทางฉันทมิตรที่เรามีความน่ารัก คนไทยน่ารัก ประเด็นที่เราประทับใจในช่วงหลายเดือนคือประธานาธิบดี สีจิ้นผิง ได้ปาฐกถาในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ ๑๙ สามชั่วโมงกว่า ประเด็นใหญ่ๆ ที่เชื่อว่ามีผลต่อการพัฒนาร่วม ซึ่งคงต้องใช้เวลา คือ การให้ความสำคัญกับการต่อต้านคอร์รัปชัน สิ่งที่สองคือด้านการต่างประเทศเราจะต้องช่วยกันคิด ทุกคนยอมรับว่า Belt and Road Initiative นั้นเป็นทั้ง “inside out” และ “outside in” คงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันสร้างในทั้ง ๖๐-๗๐ ประเทศที่ BRI ผ่าน แต่ที่มากกว่านั้นเราคงไม่มีเพียงแต่ Land, Maritime หรือ Air silk road แต่เกิดสิ่งใหม่ที่เรียกว่า “polar silk road” คือ โอกาสในขณะที่น้ำแข็งละลายในขั้วโลกเหนือ จีนจะใช้เวลาน้อยลงเพื่อเคลื่อนย้ายทรัพยากร สินค้า บริการน้อยกว่าที่เคยใช้เส้นทางเดิมถึง ๒๐ วันสิ่งที่เกิดขึ้นคือการเคลื่อนย้ายคน สินค้า และบริการที่จะไปพร้อมๆ กันและให้ความสำคัญของการศึกษาและพัฒนาต่อทั้งโลก

และที่มากกว่านั้น คือ GDP ของจีนเป็นตัวเลขใหญ่อันดับ ๒ ของโลก แต่ถ้านับความสามารถหรือพลังในการซื้อ ก็อาจจะชนะสหรัฐไปแล้ว สิ่งที่ยากจะพูดคือแล้วอะไรบ้างที่จะมีผลกระทบต่อพวกเรา

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญคือ ขณะนี้ในภูมิภาคนี้มีกระแสความต้องการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือที่นักวิชาการจีนบางคนเรียกว่าเป็นความขัดแย้งใหม่ เป็นความต้องการที่จีนให้ความสำคัญ การลดคนจนภายในเวลา ๕ ปี จาก ๑๐.๓ % เหลือเพียง ๓.๑ % เท่ากับคนหกสิบล้านถึงเจ็ดสิบล้านคนเล็กน้อย ขนชั้นกลางมีความสำคัญอย่างไรในประเทศ ขนชั้นกลางคือผู้เปลี่ยนแปลงและผู้ปฏิวัติซึ่งทำการปฏิรูปในทุกปริมณฑล เมื่อขนชั้นกลางเพิ่มขึ้นจึงเป็นบทเรียนที่สำคัญที่ว่า ทำไม่ถึงได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว

อีกคำตอบหนึ่ง คือ การยับยั้งต่อภาวะการนำของพรรคเป็นการทำอย่างไรให้การนำของผู้นำจีนกลายเป็นในพลังทางการเมือง พลังการเมืองไม่จำเป็นต้องมาจากพรรค แต่เป็นพลังประชาชนที่จะเข้าร่วมกับรัฐ อีกคำตอบหนึ่ง คือ ผู้นำที่เด็ดเดี่ยว มั่นคง คนจีนจะยับยั้งในทิศทางการพัฒนาที่ถูกต้อง ความคิดร่วมความปรารถนาพร้อมสองสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก จะก่อให้เกิดพลังสำคัญในการพัฒนา นั่นเป็นคำตอบที่ทำให้เชื่อว่าพรรคคอมมิวนิสต์ประสบความสำเร็จมาก ก็เนื่องด้วยปัจจัยประชาชนเป็นศูนย์กลาง คือ คนที่แก้โจทย์ปัญหาต่างๆ คือพรรค ข้าราชการ คนที่ตรวจสอบคือประชาชน ดังนั้นจึงมีความเป็นสิ่งที่เรียกว่า “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” โดยแท้ มีนักวิจัยจีนที่ศึกษาคนจีนโพ้นทะเลเพิ่มมากขึ้น คิดว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่เท่านั้นไม่พอ จีนได้พูดถึงเชื้อชาติทางอารยธรรม ระบบนิเวศน์ เรื่องนวัตกรรม ความสมดุล และ governance แต่สิ่งที่น่าสนใจคือเรื่อง “สีเขียว” เพราะมีความหมายหลากหลายมิติ อาทิ การพัฒนาของชุมชน การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากๆ และคิดว่าน่าจะสามารถแลกเปลี่ยนระหว่างไทย-จีนได้ เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นทั้งเป้าหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของไทย และเป็นหนึ่งในแนวคิดของจีน นับว่าเป็นผลดีอย่างมากต่อภูมิภาค

การที่จีนเน้นเรื่องของสังคมนวัตกรรม ก็เป็นอีกหนึ่งทีที่ทุกคนอยากได้ อยากเห็นสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น คำถามคือคนที่คิดนวัตกรรมจะได้อะไร คำตอบคือจะต้องถูกยกระดับให้เป็นเรื่องของเกียรติยศ ความภาคภูมิใจที่มีความคิดและสร้างสรรค์นวัตกรรม จึงน่าจะคิดว่าจะทำอย่างไรให้ผู้คนกับนักวิจัยเห็นว่าสิ่งที่เขานำนั้นน่าภาคภูมิใจมากกว่าเงินทอง บทเรียนที่ผ่านมาทำให้จีนต้องเร่งการพัฒนาโครงสร้างทางอำนาจ และศักยภาพทางการทหารของจีน

หนึ่งในสี่นวัตกรรมของจีน คือ รถไฟความเร็วสูงซึ่งมีระยะทางมากที่สุดในโลก ก็คิดว่าเป็นสิ่งที่บอกว่าเรากำลังเผชิญอะไร นักวิชาการของอาเซียน และคนไทยให้ความเห็นรวมๆ คือ การเงิน การค้าระหว่างประเทศ รูปแบบการพึ่งพา จีนเดินหน้าที่เปิดเสรีต่อไป ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ ในขณะที่สถาบันการเงินระหว่างประเทศที่จีนตั้งขึ้นมา AIB ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่า IMF และ World Bank หรือ ADB ก็ยอมรับมากขึ้น ดังนั้นจะเกิดอะไรขึ้นในภาพรวมของบทบาทของเงินหยวนในเวทีโลก ซึ่งทุกคนอยากเห็นเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ไม่ใช่เฉพาะดอลลาร์ อีกส่วนหนึ่งคือความร่วมมือทางเศรษฐกิจเห็นได้ชัดกับการจัดกลุ่มเขตการค้าเสรีในเอเชีย-แปซิฟิก แต่ว่าที่น่าสนใจคือความร่วมมือจีนกับฮ่องกง มาเก๊า มาร่วมกันกับอาเซียนในเขตของความ

ร่วมมืออ่าวเป่ยปู้ เพราะสามมณฑลใหญ่ คือ กวางสี ยูนนาน กวางตุ้ง ต้องการสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการขนส่ง เขตการค้าเสรีระหว่างประเทศที่เป็นหนึ่งในกรอบความคิด BRI

สิ่งที่น่าศึกษาต่อคือ ความร่วมมือ 3 ร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมสร้าง และร่วมแบ่งปัน ผมสนใจในอ่าวไทย และทะเลจีนใต้พื้นที่ตรงนี้จะเป็นทะเลสันติสุขซึ่งเกิดขึ้นไม่ยากนัก หากอาเซียนกับไทยจะปรับตัวให้ไปด้วยกันกับมหาสมุทรศาสตร์จีน เราคงจะต้องช่วยกันหากโลก ทั้งในพื้นที่และเครื่องมือในการเชื่อมโยงต่อไป ขณะที่มีความคิดว่า “creative in china” จะมาแทนคำว่า “made in china” จีนเปลี่ยนทุกวัน จะทำอย่างไร ไทย-อาเซียน จะเปลี่ยนให้เร็ว ให้ทัน และคิดร่วมกัน และยังมีคำถามทิ้งท้ายไว้อีกว่า “จีนจะทิ้งไทยหรือไม่ ?” คงเป็นคำถามที่ช่วยกันคิดว่า ทำไมจีนจะทิ้ง? ถ้าไม่ทิ้งจะต้องทำอย่างไร? แล้วเราค่อยๆ ค้นหา Solution ที่เป็น win-win ต่อไป

๓.๔ ประเด็นคำถาม จากหลายคำถามจากผู้เข้าร่วม (ตอบรวมๆ)

ศาสตราจารย์จางหุยหุยตอบว่า... เมื่อซักครู่มีคำถามหลายคำถามอาจจะตอบแบบง่ายๆ ในส่วนของศาสนา ทำไมประเทศไทยกับประเทศจีนมีความสัมพันธ์ที่ดี ทำไมคนจีนต้องมาเที่ยวประเทศไทย คนไทยไปเที่ยวประเทศจีนก็รู้สึกเหมือนกลับบ้าน เนื่องจากว่าความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมและศาสนา ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ ประเทศจีนจริงๆแล้วศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลมากที่สุดในทางความคิดของคนจีน ทำให้เกิดความใกล้ชิด มีท่านหนึ่งบอกว่านโยบายทางศาสนาจีนเป็นอย่างไร เรามักจะคุยกับคนยุโรปว่าประเทศจีนกลั่นแกล้งคนชาวคริสต์ จริงๆแล้วไม่ใช่ ประเทศจีนมีประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีมาก ประวัติศาสตร์ของยุโรปสงครามเยอะมากในเรื่องของศาสนา ชาวคริสต์และชาวมุสลิมมีการสู้รบกันมาเยอะมาก ประเทศจีนไม่เกิดสงครามอันเกิดจากศาสนา ไม่ว่าจะเป็นเต๋า พุทธ และลัทธิขงจื้อ คือ สามารถที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติ คนจีนขยันเนื่องจากกว่าเชื่อว่ามาถึงยุคนี้แล้ว นี่เป็นปรัชญาของขงจื้อ แต่อยู่ในระยะหนึ่งก็จะไปอยู่ในประเพณีของลัทธิเต๋า ชอบการท่องเที่ยว ภูเขา ธรรมชาติ คือสามศาสนาจริงๆเป็นอะไรที่เป็นองค์รวม ไม่มีความขัดแย้งหรือแข่งขัน แต่ว่าทางยุโรปคือมีเจ้าแคว้นแค่เดียว ถ้าไม่เชื่อเจ้าองค์นี้ก็เป็นคนต่างศาสนาไป ต้องออกไป แต่จีนไม่ใช่ คือ สามารถรองรับ ยอมรับกันได้ และยังสอดแทรกประสานกันในศาสนาพุทธและเต๋า ในลัทธิต่างๆก็ผสมรวมกัน และไม่ให้ศาสนามาแทรกแซงการเมือง นี่เป็นประเพณีมาโดยตลอด ดังนั้นในประเทศ นับถือศาสนาคริสต์แต่ถ้าไปก้าวก่ายของการเมืองนั้นไม่ได้ คือหลายประเทศเป็นประสบการณ์ว่าศาสนาเข้าไปแทรกแซงการเมืองเมื่อไหร่ก็เกิดสงครามทันที

ตอบคำถามเรื่องรูปแบบ และโมเดลของจีนสามารถ copy ได้มัย ไม่ว่าประเทศไหน โมเดลไหน ก็ไม่สามารถ copy ได้อยู่แล้ว แต่วิธีการทำภายในประเทศจีน เราไปมา ๑๐๐ กว่าประเทศแล้วรู้สึกว่ ถ้าจะเลียนแบบสหรัฐ มาเลียนแบบจีนน่าจะดีกว่า โดยเฉพาะแนวคิดด้านการพัฒนา อย่างเช่น OBOR เราก็ใช้รูปแบบ เช่น เป็นนิคมอุตสาหกรรม ทำโมเดลการบริหารจัดการแบบจีน ในนิคมตรงนี้ทางหน่วยงานราชการ

เป็นผู้ลงทุน มีนโยบายในการสนับสนุนการลงทุน มีการบริการ กฎหมาย โดยเฉพาะ SME เช่นไปที่กัมพูชา มีนิคมอุตสาหกรรมจากจีน จากฝรั่งเศส จากที่ไหน บริษัทจากต่างประเทศเขาจะมาลงทุนจะอย่างไรที่จะเข้าถึงการลงทุน กฎหมาย ตรงนี้มีศูนย์บริการในส่วนของนิคมอุตสาหกรรม ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของโมเดลจีน

นอกจากนั้น อย่างเช่นบริษัทจีนบริษัทหนึ่งทำแอปในมือถือซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก มีลูกค้าหนึ่งพันล้านคนที่ใช้รูปแบบโมเดลจีน จึงรู้ว่าโมเดลของสหรัฐไม่เหมาะเท่าไร iphone นำมาเป็นมาตรฐาน ถ้าไม่มีก็ต้องเปลี่ยน แต่โมเดลจีนไม่ใช่ ถ้าไปประเทศไหนใน OBOR การใช้โทรศัพท์ เช่นในอินเดียจะมีความรู้ น้อย ใช้ภาษาน้อย เลยกออกแบบตัว emotion ต่างๆ ไม่ต้องใช้ภาษา เราใช้ตัวไอคอนต่างๆ ในแอฟริกา ก็เหมือนกัน เขามีสิ่งสาธารณูปโภคพื้นฐาน เรื่องไฟฟ้าหรืออะไรต่างๆ โทรศัพท์มือถือของเขาสามารถชาร์ตแบต ครึ่งเดือนต่อการชาร์ตหนึ่งครั้ง เราสามารถออกแบบให้เหมาะสม นี่เป็นประสบการณ์ของจีน แน่นนอนเรามีแผน พัฒนา ๕ ปีจากรัฐบาล ในพื้นที่ก็มีแผนพัฒนา ๕ ปี ซึ่งต้องไม่ไปขัดแย้งกับแผนพัฒนาของส่วนกลาง เช่น พื้นที่ตรงนี้เราจะทำอุตสาหกรรมอะไร เชียงไฮ้ก็จะมุ่งพัฒนาเทคโนโลยีไฮเอน หรือว่ายาวนานเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว

คำตอบสุดท้าย การร่วมมือ Think Tank ซึ่งอาจจะไม่ได้พูดถึงภาพรวมใหญ่ ๆ แต่ต้องไปคุยกันในรายละเอียด อย่างแรกเราต้องทำความรู้จักซึ่งกันและกัน เราต้องไปรู้พื้นฐานของแต่ละ Think Tank ว่ามีจุดเด่นอะไร เช่นไปที่ประเทศจีน หากอยากศึกษา “โมเดลจีน” ก็มาหาสถาบันเรา เราเป็นสถาบันที่มั่นใจว่าเราทำ ๆ ได้ดีที่สุดของจีน เรอบอกว่าโมเดลจีนแบบไหน มีขั้นตอนแบบไหน แต่ถ้าจะเป็นปัญหาเรื่องของทะเลจีนใต้ ก็ไปหากองทัพจีนซึ่งมี Think Tank ในส่วนนี้อยู่ ถ้าเราอยากรู้ด้านความร่วมมือ OBOR มี Think Tank เราก็อาจจะรู้ในประเทศไทยอาจจะมีความร่วมมือกับ Think Tank เป็นคลังปัญญาที่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ก็จะมีผลที่ชัดเจน

ศาสตราจารย์จางซีเจิ้น ได้ตอบคำถามเพิ่มเติมเรื่องการพัฒนา “คลังสมอง” ที่สำคัญการแลกเปลี่ยน น่าจะสำคัญมาก เช่น ประเทศจีนกับประเทศไทย คือ คนไทยกับคนจีนรู้สึกว่าจะมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก ประเทศจีนถ้าเทียบกับประเทศต่างๆในอาเซียนนั้นดีกับประเทศไทยมาก หลังจากที่อยู่อาศัยในประเทศไทย ๗ ปี ก็รู้สึกว่าจะจริงๆแล้ว โครงสร้างของไทย-จีนมีความสัมพันธ์ดี แต่ก็มีปัญหาคือความไม่เข้าใจ ไม่เชื่อมั่นซึ่งกันและกัน คือในส่วนของจีนอาจจะไม่ได้รู้รายละเอียดของไทย รวมถึงความรู้ความคิดของไทย คนไทยคิดอย่างไรอยู่ คนจีนก็ไม่เข้าใจ บางทีหน่วยงานราชการจีนก็ไม่เข้าใจส่วนนี้ คนไทยอาจจะมียุทธศาสตร์อย่างไรในการติดต่อกับฝ่ายจีน เช่น OBOR อาจจะเป็นในมุมมองของจีน ผลประโยชน์ของจีน...ก็จะเกิดปัญหาความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันหรือความเข้าใจผิด นั่นเป็นเรื่องของการขาดการติดต่อประสานงานให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงคิดว่าการร่วมมือในส่วนของคลังสมองนั้นเป็นสิ่งสำคัญ

ปัจจุบันนี้เรามี platform แล้ว คือทุกปีเรามีความร่วมมือ สัมมนายุทธศาสตร์ไทย-จีน ร่วมกับมหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน มหาวิทยาลัยหัวเฉียว จัดกับศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ) แต่อาจจะยังไม่พอ เราอาจจะต้องใช้ความร่วมมือในส่วนของคลังสมอง หรือว่าความร่วมมือระดับนักวิชาการระหว่างไทย-จีน เรารู้ว่าไทยมีนักวิชาการที่ไม่ว่าจะทำงาน เกษียณแล้ว หรือว่ามาใช้ชีวิตบั้นปลายในประเทศไทย แต่ก็ยังสนใจในประเด็นวิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน ตรงนี้เราน่าจะเอาคนกลุ่มนี้มารวมกัน ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย สถานทูตจีน หรือว่าศูนย์วัฒนธรรม น่าจะเป็นการนำคนเหล่านี้มาจับมือกัน ศึกษาให้รู้ถึงประเทศไทยอย่างชัดเจน นักวิชาเหล่านี้ก็จะสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา อาจจะช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงตัดสินใจบางอย่าง

ส่วนโมเดลจีนจะไปใช้อย่างไร เราขอชัดเจน คือถ้า copy มาแข่งคงไม่ได้ หลักการบางอย่างน่าจะลองใช้ได้ ยกตัวอย่างคือ รูปแบบของจีน ทศนคติประชาธิปไตย ไม่ใช่เราไม่มีประชาธิปไตย เรามีประชาธิปไตย แต่ก็มีผู้นำทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ การตัดสินใจที่มีความหนักแน่น คือเป็นประชาธิปไตยที่มีขับเคลื่อนโดยผู้ที่มีอิทธิพลที่แข็งแกร่งสมควร ตรงนี้เราน่าจะมาใช้กับประเทศไทย เพราะประเทศไทยเคยผ่านช่วงของพรรคการเมืองที่แข่งขันและเกิดความแตกแยก ประเทศไทยก็ยอมรับว่ารูปแบบนี้ก็ประสบความสำเร็จล้มเหลวในประเทศไทย ก็เลยเกิดปัญหาของการรัฐประหาร รูปแบบของการเมืองไทยควรจะพัฒนาไปทางไหน 'ไม่สามารถที่จะ copy ประชาธิปไตยแบบยุโรปมาใช้และแข่งขันและกลายเป็นรัฐบาลที่ขาดเสถียรภาพ อยู่ไม่ครบเทอม ก็มี การล้มรัฐบาล กลายเป็นวงจรเลวร้ายไปเรื่อย ไม่ได้สร้างผลดีในประเทศไทย สิบกว่าปีที่ผ่านมาเรามาเทียบกับ มาเลเซีย มาเลเซียก่อนเกิดวิกฤติต้มยำกุ้ง GDP ของมาเลเซียเท่ากับไทย แต่ตอนนี้มาเลเซียขึ้นไปแล้ว ประมาณหมื่นกว่าบาทดอลลาร์สหรัฐต่อคน เรายังหกพันดอลลาร์สหรัฐเอง นั่นคือเราไม่มีการเมืองที่มีเสถียรภาพ แสดงว่าระบอบการเมืองเก่าไม่เอื้อต่อการสร้างสังคมและเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ นั่นเป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนแล้วว่าถ้าไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง สำหรับแนวคิดของจีนคือเราต้องมีรัฐบาลที่มีความเข้มแข็ง ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นประชาธิปไตย เราก็สามารถมีบทบาทในสภา แต่รัฐบาลต้องมีความเสถียร ต้องมีความหนักแน่น ต้องให้คนเชื่อ ตรงนี้ก็ต้องไปวิเคราะห์ ตรงนี้ก็ต้องพูดโดยตรง สังคมไทยอาจจะเป็นกลุ่มชนชั้นบนกับชนชั้นล่างรากหญ้า แบ่งเป็น 2 ส่วน ซึ่งต้องมีโอกาสในการแชร์ตรงนี้ ถ้าเป็นบนสุดทางทหารคุมการเมืองหมดก็ไม่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก ก็จะไม่ยั่งยืน แต่ถ้ากลับไปรูปแบบเดิม รัฐบาลเลือกตั้งต่างๆก็กลับไปวังวนแบบเดิม เพราะฉะนั้นในอนาคตทำให้ส่วนบนกับส่วนล่างนั้นหาทางคนละครึ่งทาง ให้เป็นรัฐบาลที่มีเสถียรภาพ เป็นสังคมที่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ก็จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทย

๔. ข้อคิดที่ได้จากการสัมมนาเรื่อง “เส้นทางการพัฒนาของประเทศจีนและความหมายทางสากล” และการอภิปราย ชักถามประเด็นการพัฒนากล้อง ประกอบด้วย

๔.๑ ความหมายของการพัฒนาประเทศจีนในมิติสากล มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่เป็นตัวแทนของผลประโยชน์ของประชาชน และการผสมผสานกันของการใช้บทบาทของรัฐและกลไกตลาด

ความสามารถในการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง และควมมีเสถียรภาพภายในและมีเอกราชต่อภายนอก การเรียนรู้
เส้นทางการพัฒนาของจีนทำให้มองเห็นเงื่อนใยของความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของจีน ซึ่งประเทศอื่นๆ
นั้นอาจจะไม่สามารถ Copy ได้โดยตรง แต่การเรียนรู้ปัจจัยของความสำเร็จเพื่อแสวงหาเส้นทางของการ
พัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

๔.๒ หน่วยงานคลังสมองของไทยควรใช้โอกาสในการร่วมมือกับคลังสมองของจีน เพื่อศึกษา
ค้นคว้าและร่วมแบ่งปันข้อมูล ตลอดจนทำหน้าที่ให้ความกระจ่างในเรื่องที่ต้องศึกษาข้อมูลเชิงลึก เพื่อสร้าง
ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

สรุปรายงานโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริลักษณ์ ตันตยกุล